

Előfizetési díj:
Postán vagy Pécsset házhoz
küldve: egész évre 5 ft., fél-
évre 2 ft. 50 kr., negyed évre
1 ft. 25 kr. egyes számú 10 kr.
Megjelenik minden szombat-
on. Egyes számok kaphatók
Weidinger N. könyvkeresek.
(Széchenyi tér).

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:

Egy öt-hasábos petit sor
egyszeri megjelenéséért 6 kr.
3-szori 5 kr., 10-szeriért 4 kr.
fizetendő. — Minden hir-
detés után 30 kr. bélyeg díj
fizetendő. A nyílt tér 1 petit
sora 10 kr. A hirdetési díj
előre fizetendő.

Szerkesztői iroda:
Ferenzielek utcája 22.sz. I. emelet.
Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Fesztl Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:
Taizs Mihály nyomdájában
Majláth-tér 2. szám alatt.

A véráldozat.

Andrássy és Zichy grófok megcsinálták a novibazári megszállás feletti konventiót.

Ügyetlenebbül, rosszabbul már meg sem csinálhatták volna, a ki elővasta és tudomással bírt a megszállandó helyek minden tekintetben jelentéktelenségéről, bámulhatta, minő kolossális tudatlanság mellett lehet valaki egy európai nagyhatalom vezér- és külügyminisztere és konstantinápolyi nagykövete!

Nem a magyar okszerű, hanem a Bécsben irányadó politika álláspontjára helyezkedvén, ma már köztudomásu, hogy a bosnyák és novibazári foglaltságnak célja nem egyéb, mint kezeinkbe keríteni és megtartani a katonai és kereskedelmi legrövidebb utat az aegaei tengerig, hogy e foglalás csak Szalonichi kikötőnél érhet véget.

Ez egész Albániát elvágja a még fennmaradt európai török területtől.

Mindenekelőtt tehát megfontolandó volt, mivelők legyünk Albániával és ha ez iránt tervünk megállapodásra jött, ez irányban kellett volna működni, a bécsi politika rövidlátósága nem is tudta, hogy van egy albán nemzet is, melyel számolni kell előbb, — a mit Bécsben elmulasztottak, azt megtették Rómában, ők működtek Albániában, de nem a bécsi tervek előnyére.

Nagy huzavona után létrejött a novibazári megszállás feletti konventió, ez nem a legrövidebb és legjobb vonalat Mitrovicza felé, hanem egy nehezen járható oldalvonalat jelez ki az osztrák-magyar hadsereg részére, mely ezer veszélyvel fenyegeti a megszálló csekély haderőt; a katonai körök felismerték rögtön e konventió haszontalanságát, de már a porta azon változtatni nem akart.

A konventióban egy pont sem foglaltatik arról, hogy mi történik akkor, ha a megszálló néhány ezernyi osztrák-magyar haderő az albánok oly ellentállásával találkozik, melynek legyőzésére elégtelen, —

szabad-e akkor nagyobb haderővel is és más vonalon is megszállani a paschalikot? pedig tudva volt és tudva van, hogy az albánok az ellentállást rendszeresen szervezték.

Amit Andrássy és Zichy grófok tudatlansága elrontott, azt most a tábornokok tanácsa helyre fogja hozni, a hirhét konventiót egy pár ezer közös hadseregbeli katona élete és vére árán szét kell tépni, hogy ok adassék annak mellőzésével ott, hol legcélszerűbbnek tartják és annyi haderővel, mennyi elégségesnek látszik, megszállani a tartományt és esetleg ezzel egy formaszéri osztrák-török háborút is előidézni.

Midőn e sorokat írjuk a véráldozatra kieszemelt ezredek, köztük a somogyi fiúk is már ott mászkálnak a zordon sziklák közt éhen szomjau, hordozva a terhet és minden oldalról kitéve a láthatlan ellenség jól találó lövéseinek, kevesen lesznek azok, onnan visszakerülnek, ez azonban nem tesz semmit, — a diplomaták tudatlanságát így kell helyrehozni.

Felelős pedig ezen véráldozatért senki sem lesz.

Andrássy gróf megakarja tartani a konventiót és inkább ott hagyja miniszteri tárcáját, sem hogy része legyen ez áldozat hozatalában, ő mossa kezét, a másik két közös miniszter nem oly kényes, hisz bevezették tények tekintetében a delegációkkal könnyen lehet elbánni, és a szervilis, érdeklajhászó elem az országgyűléseken is csak elfogadja azt, a min változtatni amúgy sem lehet.

Csak az a nagy kérdés merül most fel, hogy a porta türelmesen nézni fogja-e államtestének újabb megcsönkítését, vagy nem?

Nem lesz-e a novibazári expedíció kezdete egy nagyobb osztrák-török-albán-olasz háborúnak, mely megadja a kettős monarchia roncsolt pénzűgyeinek a halálidőfést?

Rövid időn ezt is meglátjuk majd. —

TÁRCZA.

Ijü Várady Ferenczhez.

A pacsipta, ha lége száll,
Örömdalt zengedez;
Nem sebzí bü piczi szívet,
Nem keserg... nem könyez.

A költő, ha szívet öröm
S gyönyör dereng át:
Étherbe száll a lelke fel
S vigan zengi dalát — —

A csalogány, ha bánatát
Zokogva sirja el:
Fájón sajnó piczi szíve
Egyhá, gyógyírja lel.

A szenvedő, ha ép reá
Az ihlet pereze vár:
Bú-dalba önti bánatát
S könnyebbülést talál.

Pacsipta ön, — mint mondta volt —
S én csalogány vagyok;
Az ön szíve vig dalra nyíl,
Én lelkem sir... zokog! — —

Midőn játszó gyerek valék:
Anyám a rétre vitt;
Vigan halgattam egy dalár
Bübbajos énekét.

Majd nagyobbbecsű levék:
Bolyongtam nagygy ölen,
Egy más zenének búsa dalán
Sohajta sirtam én!

Az a dalár pacsipta volt,
Ez csalogány vala...
Reám ragadt a két ikerj
Öröme... bánata! — —

Iker testvér vagyunk mi is
Az élet hajlánál:
Vidám dalú pacsipta ön,
Én a csalogány.

Daloljon hát! hadd éledjen
Bús lelkem énekén...
Igy majd öröm s gyönyör dereng
Át keblem éjélén!

Paal Gyula.

Német és franczia.

Hogy nyelveket tanulni nehéz, mindenki tudja.

Hogy saját nyelvünket is tanulni kell, mielőtt azt csak valamennyire is jól beszéljünk, szintén tudva lévő dolog. És hogy jól és szabatosan irhassunk saját nyelvünkön, sokat kell gyakorolnunk elmenket és kezűnkét.

Ha tehát saját anyanyelvünkkel is annyit kell vesződnünk, míg azt minden ízében magunkénak mondhatjuk; mennyivel többet kell tuskodnunk addig, míg egy idegen nyelvvél igazi barátságot kötöttünk.

Minden nyelv egyaránt nehéz; és könnyen csak gagyogni kezdő gyermekek és különös tehetséggel megáldott egyének tanulnak nyelveket.

S mégis földrajzi fekvésünknek fogva, valamint ama körülmény folytán, hogy szellemileg is minél több némmel kell érintkezni, idegen nyelvek tanulására vagyunk utalva.

Már ami osztályrésztünk ez, s alig van nemzet Európában, amelyre a külviszonyok e részben oly kényszerítőleg hatnának.

A szathmári béke és különösen Mária Terézia, méginkább II. József uralkodása óta a német nyelv óriási befolyást nyert nálunk. Aki művelődési válságainkat ismeri, jól tudja, hogy az épen említett korszakig a magyar nyelv használata kizárólagossággal dicsekedett a magyar birodalomban, azaz Horvát-Tórországban csak úgy, mint Erdélyben és az anyaországban. Mesterséges módon majd erőszakkal, avagy pedig megállapított rendszerességgel ter-

— **A király aug. 27-én estve** Prágába érkezett a hadosztályi gyakorlatok megtekintésére. Ünneppélyes fogadás tiltással daczára az utcák feldíszítve és fényesen világítva voltak.

— **Bécsi hírek szerint** Andrássy gróf helyébe külügyminiszternek Haymerle báró római nagykövét már kinevezte volna. A pétervári, párizsi, madridi és vatikáni nagykövetelek Bécsbe vártnak, hogy a monarchia jövőbeli politikája felett értekezzenek.

— **Bismarck herceg és Andrássy gróf találkozása** Gasteinban megtörtént, azt írják, hogy nagyon kedélyesen mulattak, — hogy kinek számlájára? azt ugy is tudjuk. — Ugy látszik, hogy Bismarck Andrássyknak minden biztatása daczára sem bízik nagyon a bécsi politika eddigi német barát irányának fenntartásában, mert úgy írlik, hogy Bécsbe is el fog látogatni néhány hét múlva.

— **A jövő évi deficit.** A minisztertanács legutóbbi ülésében tárgyalta az 1880. évi budget-előirányzatot. Noha a pénzügyminiszter társával szemben a legrigoribb takarékoság elveit alkalmazta, s az egyes szakminiszteriumok költségvetésében utólag jelentékeny törlések alkalmaztattak, az 1880 ki budget-előirányzatban mégis harminczöt millió frt deficit mutatkozik.

— **A „Kölni Újság“ egy cikke** foglalkoztatja most az ellenzéki lapokat, a cikke főbb tartalma következő: „A Zichy-botrány nem áll magában Magyarország: A Tisza-kormányzat egész rendszere a korrupció bélyegét viseli magán. Tisza mindenáron miniszter akart maradni, s mert pártjának legjelesebb egyénei elhagyták, kénytelen volt tisztátalan elemekkel és pedig minden áron szövetséget kötni. Így lett Várady a képviselőház alelnöke, és Zichy Viktor gr. a kortes, államtitkár. Ott van a miniszteriumban Hieronymi, Várady veje, ki apósának minden pénzletébe bele van keverve s ki a korrupció feje az említett miniszteriumban, mely a becsületes, de tehetetlen Pécshy vezetése alatt áll, kinek tehetetlenségét hivatalnokai rutul felhasználják. Minden vasuti üzletet, csatornázási tervet, építést, vagy egyéb árak melletti szállítást szemérmetlenül kizsákmányoltak. A gépezet igen egyszerűen működik. Van a megvesztegetéseknek egy főrendlése Budapesten, ki különben pénzüzer, s ez magára vállal minden üzletet, melyet a magyar kormányval kell megcsinálni. A ki nem fordul hozzá, nem is ér el soha sikert.

Ha a közmunkaminiszteriumban ezen ember keresztülhajtotta az ügyét, akkor Várady Gábor a képviselőházban kezdett működni. Így történt ez a keleti, a kassa-oderbergi és a vágvölgyi vasut ügyében. Ez utóbbinál fél-millió províziót fizettek

származottak a német nyelvet, és a fursang megtermé gyűlöletét. A militarizmus azonnal beállott szolgálatába s minden irányban csak a németeknek törte az utját, hódított fent és alant. A katonaság mellett a dicasteriumok párhuzamosan működtek a német nyelv terjesztésében és mindinkább elharapódzott az a nézet, hogy a német nyelv nélkül nyilvános pályán haladni nem lehet, amint hogy a katonaságnál, mely szellemileg már kezdettől fogva ellensége volt minden olynemű irányulásnak, mely bármikép is összekötésben állt a magyarsággal, nem is lehetett és jelenben sem lehet.

Hogyan ne terjedt volna tehát a német nyelv, vagy miként szerezhetek volna híveket a magyarságnak oly vidékeken különösen ahol, mint Baranyában, Tolnában idegenek s első sorban mindjárt németeket telepítettek a hosszú háborúk alatt részben kioldított, részben idegen országba hurcolt magyarság helyébe. Bizony, bizony azt kell mondanunk, hogy még most is sok vesződéssel jár a hibák megöröslése, hiszen, hogy tovább ne menjünk, innen és Sopronból kerültek ki még a Bach korszak fénykorában is azok a germanizátorok, akik a hatalomnak a magyar szó elnyomásában legkétségbeesettebb szolgái valának, akik kegyes arcczal és ámitó mosolylyal forogtak itt is, ott is, mindenütt a német nyelv érdekében apostoloskodván.

Még egy tényezője volt a német nyelvnek, II. József óta. E fejedelem egységi eszméjének minél biztosabb támaszokat kívánván biztosítani, a zsidóságot is keresztelésre szorította.

Nem katolikus értelemben ytt keresztelésre, hanem oly keresztelésre, amelyben azok az állam egyéb polgáraihoz hasonlóan állandó családnevet kényseztültek felvenni. Német világban élők, valamennyien német nevet kaptak, ami jelentékeny mennyiségben gyarapította

az illetők az említett pénzüzernek, ki azt a kormánypárti képviselők között kiosztotta. Ekkor váltattak be tömegesen a kormánypárt vagyoniilag tönkrement számos képviselőinek sok ezrere menő váltói. Tisza Kálmán milderre szemet hunyt s a többség megmaradt.

Mielőtt a Tisza-féle ellenzék kormányra jutott, telve volt eladósodott emberekkel, kik az új kormány segítségével akarták magukat ranszírozni. Berbe adattak potom áron nagy terjedelmű állami birtokok; ha haszonhajtó állami kiktüldetésekről volt szó, azokat Tisza emberei kapták meg, kik aztán ki is zsákmányolták helyzetüket. Így Tiszának egy bizonyos embere a mármaros hegyi legelők legeltetési szolgáltatásainak rendezésére küldetett ki s a fiskus ellenfeleitől 9000 frtot kért és kapott ügyök kiellégítő elintézése fejében. Ugyanezen ur játszott közvetítő szerepet a zsilvölgyi köszénbányák bérleténél, melyért 45.000 frtot kapott provízió fejében.

Es ezen képviselő tisztviselője a képviselőházban. A kormánypárt legnagyobb része anyagi függésben van a miniszterelnöktől, ki a rendelkezési alpból választási költségeiket megterítette, s minthogy azon alap erre nem volt elegendő, megengedte, hogy rendelkez és nemességi okmányok adassanak el, melyek az ő előkléte alatt tartott minisztertanácson mentek keresztül. Így lett neves ember Herber, brünni pénzüzer is. (Adjuk, ahogy olvastuk, és várjuk az illetőktől, hogy magukat tisztazzák.)

Külföld.

A linci értekezlet f. hó utolsó napjaiban fog megtartani. Eddig 70 képviselő ígerte meg részvételt s számuk napról napra szaporodik. Az értekezlet főcélja, hogy az osztrák szabadelvű párt különböző csoportjai újjászervekedjenek. Hogy minő határozatra fognak jutni, még nem is gyanítható. Valószínűleg még jobban összevesznek.

A porosz konzervatív párt fölhívása a választókhoz már közététel, a párt ez okmányban határozottan reakcionárius irányt követ s nemcsak a Bismarck változott egyházpolitikáját helyesli, de sürgeti azt is, hogy a parlament hatásköre megszorítások.

A varsói hadgyakorlatok politikai eseménynyé nővik ki magukat a czár jelenléte s Mantenfel tábornagnak, a német császár képviselőletében oda utazása által. A két állam kancelláriái közt fennforgó feszültségről több nap előtt hasábokat irtak a muszka és porosz lapok s ebből sokan a két szövetséges: uralkodó közi viszony elhidegülésére következtettek. Most azonban, hogy Vilmos császár a varsói parádet s a czár utazását alkalomnak tekintve barátai érzelmeinek manifestálására s egyik tábornagyját küldé Varsóba, hogy a czárt

németek, vagy legalább német nevelék számát és bensőség is nevelé a német szellem erejét. Mert tagadhatlan, hogy akik ily módon akarva nem akarva németekké lettek, gyakran önkénytelen is hozzá simulnak a németességhez; sőt valljuk meg, hogy bizonyos alapra tevén szert, mely a polgári társadalom meghatározott előnyeivel dicsekedhetik, tehát öntudatosan is őrizni kívánták azt, külsőleg is bizonyítani törekedvén értékét. Vagy azt hiszszük-e, hogy e német nevek tulajdonosait, nem épen a német név hordozása serkentő mindegyre a német társalagsára? Figyeld meg a vasárnapi sétálókat, menj az indóház felé, vedd szügyre a legközelebbi csoportot, mely előttem jár-kei, s tapasztalni fogod, hogy németül társalog. Kiejtésükből azonnal kitalálod, hogy zsidók, még pedig igen csinos fiatal emberek, akik különben magyarul is igen jól beszélnek; ám a német névből eredő ösztön, vagy öntudatosság, mindig visszatereli őket a német nyelvhez, melyet tüntetőleg s nagy németiséggel szeretnek beszélni.

Már édes atyámfiai, kérdem, mi dicsőség rejlik egy idegen nyelv beszélésében? Mert, hogy az rátok néve is ép oly idegen, mint rám néve, kétséget sem szenved. Hát ki tiltja a Schlesinger, Diamantstein, Schleifstein, Löwenstein, Grau, Blau, Au helyett Salánki, Dálnoki, Eledsi Orosi, Baranyai, Palkonyai, Ligeti nevet viselned, amikor is aztán tudom, hogy eszedbe sem fog jutni a német szó és még templomodban is rossz nevet fognád venni a külföldiekedést. Mért akarsz rosszabb lenni nálam, amikor hazafiságban és magyarságban — teljes joggal tülehetsz rajtam?

Bizony énelőttem legszebb szó a magyar szó és rossz neven veszem bárkinek is, ha idegen nyelven beszél, s ha főleg tüntetve mutatja, hogy ő németül is tud. Mert ebben ugyan semmi dicső nincs. Akkor előhívom az árpádi svábot még nem

nevében üdvözölje: a kritikák híre hitele alászáll.

A pápát egymás után érik az örvendetes meglepetések. A minap a czár irt neki sajátkeztleg egy levelet, melyben készséggel ajánlkozik a lengyel katolikus egyházzal való kibékülésre, most meg a szultántól kapott egy másik levelet, melyben a nagyur öt biztosítja, hogy az ottomán területen a porta katolikus alattvalói teljes vallásszabadságot fognak élvezni. Most már csak a német kormányval való teljes kibékülés van hátra.

A görög-török határviátlóság ugy látszik békés megoldást nyer. A porta igen méltányos ajánlatot tett a görög kormánynak s ez hajlandó most már engedelményekbe beleegyezni s Januáról a Larissatartományért cserében lemondani.

A porta közelebbi takarékosági okokból feloszlattat 80 referenzsábjait. A török pénzügyminiszter ez intézkedést azzal indokolja, hogy a portának rendes hadseregén kívül 500.000 mahamedan munkáltat kell tartania, — e borzasztó terhet pedig a török finansziók a mai zilaít viszonyok közt el nem bírják sokáig.

Pécs-és Baranya érdekei a budapest-zimónyi vasut ügyében összeszemesnek Magyarországon és a czélszerűség érdekeivel.

Lapunk mult számban jelezte T. Ali Emil miniszteri tanácsos „A budapest-zimónyi vasut“ czimú műve ismerettel irt jeles brochure-jét, mely irány elveket jelez ki a legközelebbi jövőben hazánk területén építendő vasutak közül magyar nemzeti politikai és nemzet gazdasági szempontból követendő eljárás tekintetében.

Épen a vasut építés engedélyezésére azon tér, melyél, mint napnál világosabban kiderült az ugynevezett irányadó férfiak — a képviselőház nagytöbbsége keveset értvén hozzá — szabadon dűskádkodhattak, zsarolhattak és gescheffelhetek. Nem lesz tehát érdeketlen egy hazánkat s legközelebb városunkat és megyéinket is érdeklő, a magyar kereskedelemre életkérdést képző s ügy nemzetgazdasági mint politikai kényszerítésből legközelebb életbe léptetendő vasutalozat módzatát a hivatkozott jeles muoka nyomon követeni.

A magyar állam a keleti ügyeket rendező berlini congressus által szerződészerűleg kötelezte lelt Törökország, Bulgária és Szerbiával vasuti csatlakozást létesíteni, mit azonban saját elhanyagolt keleti érdekei is elodázhatalan követelnek. Hogy pedig azon vasuti vonalnak mely kellett összekötend bennünket, nemzetgazdasági és politikai okokból mulhatlanul a magyar állam tulajdonának kell lenni s általa építetűni, — az kétséget nem szenved; — a kérdés csak az, hogy a magyar állam által építendő ezen vasut vonal miként lesz képes két hatalmas ver-

is zsidót, s egész nap akar be sem fogon a számát. De itt házamban csak magyarul kívánok beszélni. Ezsz más dolog, ha valaki külföldről származott be s a hazai nyelvet elsajátítani nem tudta, azonban, miként többen vannak, igen hasznos tényezője társadalmunknak; vagy ha miként kivételességekben oly gazdag társadalmunk, még közeli rokonok között is több nyelvet örökölt, s ez vagy ama családtag a legjobb szándék mellett sem bontakozhatott ki veleszületett németességéből, akkor bizony haragudni nem tudjuk, hisz oly nehéz megvalni attól, amit dűkánk, vagy anyánk belénk csepegtetett, vagy ami az első gyermekkor emlékeivel vésődött belénk.

S ezzel egyetemben ki mondhatjuk azt is, hogy kár volt a német nyelvet kötelező tantergygyá tenni iskoláinkban. Ahol a német elemet oly számtalan anyagi és szellemi tényező istápolja; ahol a Németországból és a birodalom német tartományaiából való beözönlés oly annyira meg van könnyítve, ahol a közkatonába karhatalommal erőszakolják bele a német szót, a tisztet pedig erkölcsi eszközökkel kényszerítik rá: ott még sok ideig fognak az emberek németül beszélni iskola nélkül is. Tehát oly mértékben való tanítása a német nyelvnek, mint az nálunk divik, káros; egyfelől a magyar nyelv természetes fejlődését, terjedését gátolja az, másrészt pedig a németiséget szilárdítja, mi egymagában véve is óriási hiba. Az pedig, hogy az iskolákban oly kört biztosítanak neki mint a magyarnak; hogy a legjelentéktelenebb német írónak napokat szentelnek; hogy a metaphora és allegoria magyarazatát német nyelven is megkivánják; az csak arra való, hogy néhány passionatus kézikönyvtárolónak munkát s illetőleg busás nyereséget adjanak. A német nemzet nagy nemzet; a német nyelv szép és művelt; a német irodalom nagybecsű, hanem legszébb termékei mind áttűtetvők irodalmunkba; amiért

senytársra az osztrák állam- és a déli vasutal konkurálnál? Mely irányban és vidéken kell vezetnie hogy a két vasuti-hatalom kártékony hatással ne lehessen rá?

Ezen kérdésekre felel meg szerző igazi nemzeti érdekekkel s elismerést érdemlő szakismerettel.

Tudjuk azt, hogy valamint az osztrák állam vasutal a dunabalparti vonalaink felvirágosítását gátolta meg, akként a cs. k. déli vasutal vasutal a dunajobboldali pályákat tartja hatalmi körében. Az osztrák állam vasutal oly hatalmas és befolyásos állást foglal el az államban, hogy habár nagy áldozatok árán sikerülne is a m. kir. államvasutalnak a kassa-oderbergi vasutal segélyével az északi irányban versenyzést kelteni: a nyugati irányban az a déli vasutal egyetemben mindig ura marad a helyzetnek.

E helyzetnek folyamánya az, hogy mindaddig míg a déli vasutal vasutalal egy előnyös egyezmény nem sikerül, addig a Duna jobb partján levő vonalak fejlődőmezősege, mindig ezen társulat kegyelmétől függ.

E cél két módon érhető el: vagy alku utján biztosítani az állam közgazdászati érdekeit az osztrák- és déli vasutal magánérdekei ellen, vagy pedig hason czélzatú s a két vasutal társulati törekvéséit ellensúlyozó pályákat építeni.

Kiegyezni ezen társulatok zsidával nem lehet, mert a már megkísérelt alkunál oly feltételeket szabtak, melyekbe a pénzért és sáprát mindenre kész irányadó emberek sem mertek belemeenni, s kényyszerítők ok, mely őket engedékenységűre s a monarchiában elfoglalt álláspontjukról lemondásra szoríthatná, nem létezik, s hatalmas részvényeseik döntő befolyása az állam pénzügyi operatívára biztosítja, hogy óhajaik mindenben teljesíteni fognak.

Példa lesz erre a keleti csatlakozás, miként azt az osztrák állam vasutal a legközelebbi jövőben kiviendi Pannoniának. Igaz, hogy ezen vonal engedélyezésénél a magyar állam feltételeket szabhatna ez említett irányban s a magyar állam érdekeinek megőrzése szempontjából a társulatnak, ha ugyan a gazdasági részvényesek nem találának módot, kivált ha az országgyűlés jelenlegi korruptált többsége megmarad, a nevezett vasutal engedélyezését minden concessio nélkül néhány 100 ezer forint el zihyviktorizálásával, mint az a temesvári orsovai vonallal is történt, keresztül vinni. Sőt ha a társulat a már sajnós gyakorlatba vett piszkos, de könnyű fejevel nem is akarja élni: akkor egyszerűen azt teszi, hogy a Sofiából jövő konstantinápolyi vasutalal összeköttetést Bulgárián és Románián keresztül temesvár-orsovai vasutalal iparkodik elérni.

Es hogy ez valóban célja törekvésének, kitalálni abból, hogy mindent elkövet, miszerint a majdan építendő szerb állami vasutal üzletét magának megszerezze.

Már pedig ha a keleti csatlakozást egyedül az osztrák állam vasutal viszi keresztül, hogy az Magyarország érdekei rovására történik azt bizonyítani felesleges.

Valamint az sem szenved kétséget, hogy az osztrák államvasutal ezen csatlakozást keresztül viszi; és pedig vagy az általa építendő szerb vasutalhoz hozzákövetődésében temesvár-orsovai vonalával, vagy pedig a kikinda-pancsovai újonnan építendő vonalrészt által.

Nincs tehát más hátra, minthogy a magyar államnak kell vasutalhozunkat azon főbb irányokban, hol az versenyképelen, új vonalak építése által kikövesíteni, és a régieknek ezélszerű csoportosítását akként kísérteni meg, hogy azok a kitalált céll elérésére biztos eszközül szolgáljanak, és az állam jelenlegi pénzügyi helyzetének is leginkább megfeleljenek.

is valóban felesleges a mindennapi élet szükségletein túl is vesződni vele. A német irodalom egyik gyöngyét a Niebelung-ot fardatlan Szász Károlyunk oly gyönyörű illozomittotta át, hogy azt most sokkal több élvezettel olvashatjuk anyanyelvünkön mint a zürs és homályos eredetiben. Ami pedig Schiller és Göthé és különösen az többi illeti, tehát aki annyira lelkezt az igazi költészetet, hogy mindenben csak legnemesebb gyümölcseit kívánja izelni; Göthéért az ép oly farságot nélkül fog megtanulni németül, mint Petőfiért magyarul, mint Shakespeare-ért angolul, Dante-ért olaszul, Hugo-ért vagy Molière-ért francziánul stb.

A francia nyelv irányában teljesen más állást fogunk.

Arról van szó, hogy oly nyelvre tegyünk szert, mely nekünk a nagy világha utat nyisson, s a melynek segélyével mind tudományos mind pedig szépészeti, s az ipar terén elsajátított ismereteinket gyarapítsuk, tágsítsuk; tisztulással megszilárdítsuk. Mindenki be fogja vallani, hogy mindez igények és kívánatoknak legkivált a francia nyelv elsajátításával teszünk eleget, s illetőleg, hogy a nyelv az, melynek nekünk legnagyobb szükségünk van.

A francia nyelvvel nemhogy bajt okoznánk magunknak, sőt ellenkezőleg utját álljunk a germanizációnak s a módot nyújtunk a magyar nyelv terjedésének. Különdön, Bécs-Ujhegy és ellenkező irányban Brassától elkezdvé, akárhová eljutunk vele; itthon tisztítjuk a levegőt a német szavak módoktól, melyek elborítással fenyegetik kifejezéseinket, sőt több meg nyelvverzektetünk is előlik. Ipar és művészet számára kész tényező nyelvrünk benne, s tudomány részére pedig oly eszközt, mely tisztább s világosabb minden más nyelvről és tisztes, behizelgő módon tárgyalja a legnehezebb kérdéseket.

Es mit mondjunk irodalmáról? Országjáró tudja, hogy Madridól kezdve

A magyar állam érdeke politikai és nemzet gazdasági szempontból az ország fővárosának három főirányban összeköttetését ma már mulhatlanul követeli.

E három főirány, nevezetjüket élet kérdésnek, a török-boigár-serb vasutalal összeköttetés érdekében a budapest-zimanyi, a magyar tengerpart összeköttetését céljából budapest-fiumei, s végre a bosniai occupatio folytán elérhető lépés-keleti vasuti csatlakozásnak (Saloniki-Serajevo) hazánk érdekében megoldása miatt a budapest-brodói (vagy samaci) vasutalnak függettel s az államot legkevesebb veszélyeztető és terhelő megoldása.

E hármas feladat mellé szinte elodázhatlanul sorakozik a Duna jobb partján levő vasutalnak u. m. a győr-sopron, a magyar-nyugati, a duna-drávai, a magyar állam vasutal déli vonalainak, a pécs-barcsi, az alföldi fiumei s végre a határ őrvideki vasutalnak a déli vasutal hatalmi köréből való felmentése.

A magyar állam e négy rendbeli életkérdésnek, mint szerző a különféle kombinációkkal összehasonlítás után, meggyőző okoskodással kimutatja csak úgy felelhet meg: ha a budapest-zimanyi vasutal a Duna jobb partján Budáról, Erd, Ercsi Adony, Szegszárd, Mohács, Baranyavár Eszék és Vinkovcán keresztül vezetési s a fiumei vonal számára Szegszárdtól-Bonyhádig egy szárny vonalat létesít.

A budapest-zimanyi vasutal, mely megynéket ezen terv szerint délkeleti irányban metszi keresztül, nem csak az említett három fő irány összeköttetésére alkalmas, hanem felszabadítja a déli vasutal uralma alatt álló fenebb elősorolt magyar szárny vonalakat, melyek a déli vasutalnak tápszereit levén, ha hasznukat keresik, kénytelenek annak tarifái politikáját elfogadni, s a Bécs és Trieszt felé törekvő idegen érdekeket képviselő déli vasutalnak uszályhordozóivá süllyednek csak is azért mert nincs oly közvetítő vasutal, melyre támaszkodva honi kereskedelmünk és saját jövődelünk érdekében függetlenebbül tevének a forgalomban.

A Duna balpartján építendő vasutal Kalocsa-Halas-Zombor irányában először árviszes talajon vezetendők keresztül, továbbá a Fiumébe vezető pályával Kalocsa irányában a Dunán keresztül kellene összekötöni s végre a mi legfőbb hátránya hogy az osztrák állam vasutalal alig 60 kilométer által elválasztva csaknem párhuzamosan megy, s az általa átszelt gyéreb népeségű területen Kalocsán és Baján kívül helyi forgalomra nem számíthat.

A Duna jobb partján menő budapest-eszék-vinkovezi vonal nagy előnye pedig abban áll, hogy ez által lehet legkevesebb költséggel létesíteni és összekötöni a tervben levő három fő vonalat: a budapest-zimonyit, a fiumei és brodival.

Van még mindezek mellett a Duna jobb parti vonalnak egy fontos kereskedelmi és nemzeti momentuma és, ez pedig az, hogy Pécs és Eszék városát, valamint Baranyát és Slavóniát az ország fővárosával közelebb érintkezébe hozza.

Nemzeti politikai szempontból nem kevésbé fontos Pécs városát, mint a magyar hegemonia előretölt legutolsó őrhelyét az országszívvel szorosabban összekapcsolni, amint Eszékét és Slavóniát az által, hogy Budapesttel közvetlen érintkezébe hozznák, a mindinkább Zágráb felé való gravitálástól elvonnai, s érdekeink honok füzése által a magyar politikának megnyerni.

Kereskedelmi tekintetben meg sültségesebb ezen két, virágzó iparral és kereskedelemmel bíró várost Bécsnek befolyása alól felmenteni és kereskedelmüket Budapestre központosítani.

Mindkét városnak kereskedelmi for-

galma Budapestre nézve a legkárosabb vasuti összeköttetések folytán mesterséges uton Bécs felé tereltetik, ami kiderül a következő távolságok és menetidők összehasonlításából Pécs-Bécshez (Kanizsán át) 398 Eszék-Bécshez 473 kilométernyire, amíg Pécs-Budapesthez 371 Eszék-Budapesthez 452 kilométernyi távolságra van. Ezen 27 kilométernyi távolság nem elegendő nagy arra, hogy különböző is Bécsnek több előnyököt, olcsóbb hitelt, nagyobb választékot stb. találó helyi kereskedelme ezen két városnak nem Bécsset keresné fel szükségleteinek beszerzésénél.

A kereskedelem ezen tendenciája istápolitik meg azon körülmény által is, hogy míg az ut Pécs és Bécs között 14 óra, Eszék és Bécs között 18 óra, addig Pécs és Budapest között 12 óra, Eszék és Budapest között 15 óra. A fenfőző két órai különbség pedig az utának dispositiójára ily nagy utak mellett nem gyakorol befolyást.

Hogy az itt előadottakat nem csupán képzelet szüleményei mutatja azon szomorú valóság, hogy nem csak Eszék, hanem a szépen magyarosodó Pécs városának kereskedelme is sokkal szorosabb összeköttetésben áll Béccsel, mint Budapesttel.

A budapest-zimonyi vonalnak a Duna jobb partján kiépítése ezen abnormis helyzetet megszüntetné s e két várost oly rövid uton kötné össze Budapesttel, hogy ezen uton át a főváros ipara és kereskedelme azokban Bécs befolyásával versenyezhetne.

Lenne pedig ez szerint Pécs Budapesthez 245 Eszék Budapesthez 240 kilométerre, tehát Pécs 152, Eszék 239 kilométerrel közelebb esnék Budapesthez, mint Bécshez, mely ut körülbelül hét és fél óra alatt lesz megtehető. Ez már azután oly előny lenne, mely a jelenlegi kereskedelmi kombinációkat gyökeresen megváltoztatná.

Ami ezen vonal forgalmát illeti sok helyi érdek szállitánya mellett egy különösen kiemelendő, mely míg egy részt hivatva van a főváros és vidéke iparára döntő befolyást gyakorolni, addig másrészt képes a Duna jobb parti vonal fejlődőmezőségét majdnem egyedül is biztosítani s ezen czikk a kiterjedt pécsi közsételepek nagymennyiségű és kitünő közzene.

Ma a pécsi község, dacára kitünő minőségének, a természetellenes vasuti irány miatt a budapesti piacra a salgó tarjani szénnel versenyezni nem képes. Hajón pedig nem szállítható azért mert a dunagőzhajózási társulat hajóit már az Aldunán értékesebb szállitányokkal meggravva jobban használhatja. Ezen az uton azonban a pécsi bányatelepek évenként 6-7 millió vammássa közzenet volna képesek Budapestre szállítani.

A dunajobboldali vasutal a pécsi közszen telepeket még az Alduná vidékei számára is hozzá férhetőkké fogja tenni, mely vidékekre jelenleg a dunagőzhajózási társulat csak saját szükségletét képes szállítani.

A határ őrvideki erdőkben készült épület-szerszám-donga és tüzelfőa szinte roppant anyagot ad ezen vasutal forgalmának.

Magyar nemzeti, politikai köz- és nemzet gazdasági, úgy czél- és ésszerűségi okok a budapest zimonyi vasutalnak a Duna jobb partján leendő építése mellett szólnak, mint azt e czikk során s az idéztük rőpirat nyomán kifejtettük, most már csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy lesznek-e az országgyűlésen magyar képviselők, kik az ország és közjólét e nyilvános jelenségei ellen harczra kelnének. Ha valahol, tehát itt, nem gyánúsítás utján hanem helyes ésszerű következtetéssel el lehet mondani, hogy a budapest-zimonyi vasutal ügyében ha a kifejtettekkel szemben ellenelémény lesz, ez az osztrák államvasutal hatalmas részvényesei által

megvásárolt bérezések véleménye leendő. Majd akkor ismét hozzá szólnak.

Az országos tanítóegyletek szövetsége.

Szent István napján azaz augusztus 20-án a régen óhajított országos tanítóegyletek szövetsége végre megalakult. Az ország különböző vidékeiről mintegy 130 tanító volt a fővárosban jelen, kik a hazai tanítóegyletek nagy részét képviselték. Mi tekintetben a tanügy emeléért lelkesültni tudó pécsi tanítóegylet sem maradt hátra és kebeléből: Warga Ferencz, Szvacek M. és Vizer E. urakat küldé fel képviselőkkül. Az alakuló gyűlés vezetésével a közbeesülésben álló Warga Ferencz pécsbelv. igazgatótanító tiszteltetett meg, mellé jegyzőnek Schneider István szintén pécsi tanító választotta, mi minden esetre Pécs városára és a pécsi tanítói karra mindig szép kitalítás.

Az országos tanítóegyletek szövetségéről lévén szó, a közérdekeltség szempontjából szükségesnek találjuk röviden előadni, hogy tanítók miben fáradoznak és miben áll tulajdonképen ezen szövetség.

Az országos szövetség célja a tanítóegyletek tömörítése. E szövetség egy központi választmányból áll, mely 48 tagot számlál. E választmány székhelye Budapest és ennek tagjai azért csak budapesti tanítók lehetnek. Ezen választmány főnyomonan m. k. Főfeladata az égető kérdések fölötti távolkozni; az egyletek indítványait átvenni és megbeszélni; a korszerű kérdéseket felvetni és a vidéki egyleteknek vitatárgyaló kitűzni, ajánlani.

Es midőn a dolog fontossága úgy kívánja, a választmány közgyűlést hí össze, melyen azután a tanítóegyletek képviselői részt vesznek. A szövetségi gyűlésre küldött képviselők fogják a közgyűlésen az eddig hozott határozatokat végrehajtani, szükség esetén petitionálni mindenhová és közvetíteni mindenütt. A szövetség választmány három osztályt képez. Az első az „Étövő salapot“ kezeli; a második a pädagogiai és didacticai kérdésekkel foglalkozik; a harmadik a szerkesztő bizottság.

Ez utóbbi osztály fogja az egyletek adminisztratív dolgait mellett a központi szaklapot szerkeszteni, ellenőrizni és részben közleményekkel ellátani.

A szövetség elnök: Lakics Vendel budapesti igazgató-tanító; az Étövő alap kezelő bizottság elnöke: Péterffy Sándor képezdei tanár; a pädagogia és didacticai bizottság elnöke: Trajler Károly budapesti néptanító; a szerkesztő-bizottság elnöke: György Aladar ismeretes író és több polit. lap munkatárs.

Minél több tanítóegylet belép a szövetségbe, annál erősebb lesz. Minden tanító, ha csak egy kissé szabadon akar mozogni, folytonos megtámadásoknak, sőt üldöztetéseknek van kitéve. Nincs senki, kire támaszkodhatnak. Egész élete csupa küzdelemből áll; sok méltatlanságot kell elűznie annélkül, hogy elégtételre számot tarthatna.

Azért tehát föl tanítók!
Tömörüljétek és lépjétek be a szövetségbe! Ez lesz az ő szírt, melyen az igazságtalanság, méltatlanság és elleneitöknek rossz akarata hajtórést fog szenvedni.

Ha igazságtalannal bántalmaznak: ott a szövetség, mely igazságos ügyeket meg fogja védeni; mert nem egy, hanem több ezer ember, az országos tanítók egyeteme fog védágyaként fölöttek őrködni és mikor a szükség kívánja, érdeketekben hatalmas szavát emelni.

Azért meg egyszer: föl tanítók! csatlakozzatok!

éleggé tapasztaltak; — nem említi hogy magyar katonai intézfúntik nincsen, hogy a meglevőkben csak mellékesean neveltek az ifjú katonává, főleg német-grancsárak a katonai kényuralmi törekvések eszék, sőt, esetleg saját nemzetükkel ellenséges, — hogy ott kizárólag a német nyelvre vannak utalva; végre még arról sem szót a tekintélyes főpap és történész, hogy mily gonoszság és számitással lett a mult században a magyar hadsereg külön- és önállása megszüntetve és a magyar vezényszó eltérőlvé. — Bizony a nemzet nagyobb köszönettel tartoznék a püspöknek, ha ezekről értekezett volna.

Cseherből vederbe! Legyen-e víz és folyam szabályozás, vagy ármentesítés, avagy ne legyen? Ez most sok vidéken az életkérdés nem csak ott a megrend-szabályozás ellen protestáló Tisza partjain, hanem a Rába, Rábaza melléken, a Duna több vidéken, sőt közelebb, Mohácson a Margita sziget birtokosai is pár év óta a kérdés gyöttri. — Édes atyáim! soha se gyögtörjétek magatokat ezen, akár így, akár úgy pusztulótok kell. — Ha szabályoztok, ármentesítő töltéseket emletek, majd az elnökök, mérnökök, kormány-biztosok és satteleseinknek lesz gondjuk arra, hogy a kontó a megmentendő föld-birtok értékét meghaladjá, mert hát ez az az urak mestersége, a mihez ti egy-igylősgyekben nem is szólhattok, — ha semmit sem tesztek, a reátok felől: zudított vizok tesznek tönkre; — de talán ez utóbbi még is jobb lesz, mert hátha az éhes elnökök, biztosoknak és löggósaiknak történetesen nem áll mindig rendelkezésre az áradat, — egy kevésbé vízöz évben még is hasznát lehet venni az ár-terbeli földbirtoknak, azért jó lesz minden szabályozást ellenozni minden erővel addig, — míg majd a mi nap embercinek fejétől nem bűdöslik a hal.

Te is ítem Brunus! Joggal tehetné a szemrehányást a „F. Z.“-nak a vagyon-bukott L. testvérek. Ugyan is e lap mult vasárnapji vezércikkében részletezi a bukási okait és ezek közt azt, hogy a bukkott üzlet helyiségekben lettek kifőzve a város igazgatásának tervei, ott csináltak meg a tisztújításokat, ott tervezték a kitüntetések, ott taxáltak meg minden egyes polgár hitelképességét, sat. — Nem akarjuk a „F. Z.“ eme állításait kétségbe vonni, ő e részben annál jobban lehet informálva, mert ugyanazon párt és kottéria szerkerét toltá mindig és minden időben, mely ott értekezett, de éppen ezért annál feltűnőbb, hogy e lap állítja e hirhert titheziléségeket úgy mint egy politikai bíbbarlangot elénk és mondja ki az abban szerepeltek felett az anathemat és esziatkozok azokhoz e tetteivel, kikre nézve rosszal, hogy a szerencselenségben nemcsak elhagyták barátjaikat, hanem még közel is dobálódznak feljüket. — E csunya szerepet pedig a „F. Z.“ oly egyéneknek tulajdonítja, kik a bukkott és kottériajuk hátán igen gyorsan felkuszak a lépés (valjon hivatali vagy társadalmi?) legfelsőbb fokára, a hol csak tiszta jelleműek lehet helyitk. (Talán inkább így kelleve lénni!) — Nétknk e czikk csak azt mutatja, hogy a mi nagyban az országgyűlési Deák-és Minden-szabad Tisza pártnál megessett, ugyanaz történik városunkban is a hatalmat bitorló pártnál, a mint ez másként nem is lehet oly konzortiumnál, mely magán érdekre alapítja fenállását és melynél a barátság, becsület, elvhűség és hazaszeretet csak addig ér valamit, míg dús jövedelmeket szolgáltat.

A „F. Z.“ mult vasárnapj számában megéri a helybeli kir. adófélgyelőknek a legutóbbi városi közigazgatási bizottsági ülésben tett azon idítványát, hogy ügyvédek által beadott bélyegköteles, de nem bélyegzett beadványok elintézetlen hagyása érdemében hozandó törvény iránt feltér-jesztes intézkedése a kormányhoz. — E közlemény igen hiányos és a „F. Z.“, melynek tudósítója az ülésen nem volt jelen, igen egyszóval forrásból meríté azt, különben nem mellőzhette volna annak megemlítését, hogy az adófélgyelői idítványt egy ügyvéd bizottsági tag idítvözlé és pártoló, mert nem csak megakadályoztatik az által egy két amugy is az utóljáró ügyvédnek a feleket nézve káros ügyködése, de végevetetik a már az aljasságig vitt leletezési üzelmeknek, fag-gatásoknak, felszólalás, felbevezés és bosszantó végrehajtásoknak. — Sajnos, hogy a javaslat elfogadását egy másik ügyvéd bizottsági tag ellenozta és chez járult a polgármester elfogadott közvetítő módja, hogy ez iránt előbb az ügyvédi kamara véleménye kikéréssek.

A legujabb bukásiok ismét egy jó csomó váltókiállító és forgatót eljlesztettek a „szivességből“ váltó aláírásától, a pénz felgyülemlik pénzintézeteknél, és újra forgalomba nem jöhet, mert a bizalom már csak igen szűk határok közé van szorítva. Az ingatlanokra kölcsönök csak igen szigorú feltételek és többszörös biztosítók mellett nyerhetőek, e miatt még az árvtár sem adhatja ki pénzkezelést, hanem kénytelen 5% mellett a takarékpénztárba elhelyezni, pedig 5%-ot kapni és 6½-ot fizetni az árvtárnak nem jó üzlet és több időre nem lesz fenntartható. — (A fővárosban már csak 3% mellett fogadják el az árvtápenzeket!) A tizenkét éves ferde közgazdászati politika, vagy helyesebben szölvá magyar közgazdászati politikának teljes hiánya egybekötve a Tiszakormány által keresztül erőszakolt újabb tíz évi közgazdászati rablásal teljesen felforgatta

Böngészet.

Kosuth Lajos az egyedüli tekintély, ki a mélyen süllyedt hazán segíthet. — Ez immár általános meggyőződéses mindazoknak, kiket napjainkban az ember-vásár még meg nem vett a haza elárulására, ezt mutatják ismét ama ezernyi nyilatkozatok, melyek Lajos napjára a nemzet nemesebb és öntudatos részének hő óhaját fejezik ki. — Valóban soha sem volt élénkebb a vágy őt itthon a közügyek élén látni, mint most, midőn rohamosán sodortatunk az anyagi, erkölcsi és politikai romlás felé. — A jelen és volt kormányok üzelmel, a mindinkább fel-feltűnő reakcionárius törekvések és a mód melylyel e törekvéseknek emberrész árán is többséget szerzeknek, hogy czelejkait az alkotmány álczája alatt létesíthessék, oly gicási erő igényelnek lektűzéstikben, minő Kosuth Lajosé, ez egyedül biztosíthatna a felől, hogy a becsület és politikai erkölcs megsértése nem eshetnék meg titlentlenül, hogy oly emberek, kiknek a a bagnóban volna méltó helyük, ne bitor-logjanak vezérhangot adó szerepet és fosztogathassák a nemzetet szabadon azért, mert ennek politikai és anyagi érdekeit mindenesztől elidegenitik.

Ipolyi Arnold a tudományáról híres magyar püspök legközelebb a magyar történelmi társulatnak marosvásárhelyi gyűlésén mondott előki megnyitó hosszias és klasszikus beszédében a magyar had-történelem felett értekezvén, a magyar ifjuságot arra buzdítja, hogy lépjen a hadsereg soraiba és emelje virágzásra a magyar haglyéget. — A tudós püspök azonban terjedelmes értekezésében egészen mellőzte annak felemelítését, hogy a közös hadsereg nem csak nem magyar, de nem is osztrák-magyar, hanem tisztán osztrák — és osztrák szellemű, mit jelentsen ez, azt már

Szent Pétervárig, s Londonról Moszkvaig minden szinpadon, minden szalonban francia darabokat adnak elő és olvasnak. Berlinben, Drezdában, Braunschweigban tucatszámra adják ki a francia könyveket és őrvendhetnék, ha magyar könyvek oly kelete volna mint a német sajtó-ból kikerült francia könyveknek. A berlini Friedberg & Mode czég a régi és új-kori francia szinirodalom egész könyvtárával rendelkezik; ugyancsak az ottani Langenscheidt ház legkivált francia művekkel árasztja el a könyvtárcsot amellet, hogy kiadásában egész könyvtárt alkotnak a francia nyelvtanok és szótárak. S aránylag még nem is a legremekesebb műveket tartalmazzzák a kiadások. A legremekesebb tudományos művekre maguk a németek is francia könyvgyárosok utján to-hetnek szert; a nagy francia szónokok és írók még kevésbé forognak a nagyobb közönség kezén. Egy Montaigne, egy La Boétie, egy Rabelais, aztán Pascal, Descartes, továbbá az egyházi szónoklat még utol nem ért mesterei, egy Bossuet, egy Massillon, egy Fénelon, kiket minden valamire való lelkesnek ismernie kellene; végre egy Fénelon, kit kellemben kevés író közelített meg s még kevesebb mult felül, csak elvétve láthatók itt, ott; s bátran állíthatjuk, hogy a Roland dalától s az angol valamint német költészetbe is átszivárgott, nálunk Szász Károly által oly szépen ismertetett francia mondaör-től elkezdvé, Hugóig; a francia irodalomnak leginkább ama műveit ismeri a közönség, melyeket legkevesebb kellene ismernie: a gyöngyök rejtve maradnak. Azonban lapoztatók végig a legegyszerűbb francia stílusitkat; olvassatok el a francia szónoklati és költészeti tankönyveket vagy irodalmi szemelvényeket, s minden sorban oly eszméket fogtok találni, melyek e nagy nemzet erkölcsi érzületét, gondolkozásának komolyságát s törekvéseinek fenséges eszményi voltát fennen hirdetik;

magyar püspök legközelebb a magyar történelmi társulatnak marosvásárhelyi gyűlésén mondott előki megnyitó hosszias és klasszikus beszédében a magyar had-történelem felett értekezvén, a magyar ifjuságot arra buzdítja, hogy lépjen a hadsereg soraiba és emelje virágzásra a magyar haglyéget. — A tudós püspök azonban terjedelmes értekezésében egészen mellőzte annak felemelítését, hogy a közös hadsereg nem csak nem magyar, de nem is osztrák-magyar, hanem tisztán osztrák — és osztrák szellemű, mit jelentsen ez, azt már

a x b.

„A Magyar Lexikon”-ból megjelent a 34 és 35. füzet. (Szerkesztő Somogyi Ede, kiadja Rautmann Frigyes Budapest. Ára egy füzetbe 30 kr.) A 35-ik füzet B o s z n i a szóval végződik s így még egy pár füzetet a B. betű, mely különben mindig igen terjedelmes szokott lenni befejezve lesz.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

— Az „Anker” 1879-ik év július havi üzletkimutatása. — E hónap a társulatnál benyújtott összesen 437 beállítás 718.105 frt. biztosító összeggel, és pedig: 317 bevallás 519.520 frttal halálesetre, és 140 bevallás 198.585 frttal életesetre. Kiállítás lón 271 kötvény 436.271 frttal halálesetre, és 141 kötvény 199.165 frttal életesetre; összesen tehát 412 kötvény 635.436 frttal.

Ha-álesetekért kifizetett 81.332 frt. Ez évben benyújtott 3129 bevallás, 6,107.023 frttal, és kiállított 2954 kötvény: 5,611.846 frttal ugyanezen időben bevételt 1,571.237 frt.; — halálesetekért pedig kifizetett: 364.392 forint.

A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 8,793.044 frt., és az 1871/78-ik tülési társulat (Associatio) eredménye 9,648.409 frt. volt.

„Tisza” biztosító társaság. F. é. augusztus hó 17-én tartott meg Debreczenben a „Tisza” biztosító társaság hatodik rendes közgyűlése.

Az igazgatóság által beferjesztett jelentés és az 1878-ik évi számlák a társaság ügyeinek örvendetes lendületét mutatják, s tanúsítják a vezetés szakértelmét s a tanúsítók sorában foglal helyet. A lefolyt üzletv. bőséges leírás és tartalom után 23.706 frt 23 kr. nyereséget hajtott, az egy részvényre eső 2 forint osztalék f. é. szeptember 2-ikától kezdve lesz kifizetve. A vagyonkimutatás 2.335.739 forint 98 kr. biztosíték alapot tüntetett ki.

A közgyűlés előmerésével vette a jelentést tudomásul s az igazgatóság javaslatait egyhangulag elfogadván a jelenlegi igazgatóságot egyhangulag újra megválasztotta. Felelősközt, hogy a közgyűlést megelőző napon nagy számu tekintélyes részvényes érkezetet tartott és abban Debreczen város polgármestere előktele alatt, meggyőződen a társaság felvirágzásáról és teljes garancia képességéről, elharozta azt tehetsége szerint támogatni és minden részvényesnek erkölcsi kötelességévé tette a társaságot körében ajánlani, a saját tüz-jég- és életbiztosításait pedig kizárólag a „Tisza”-nál eszközölni.

Nyílt-tér.*

A beiratások a pécsi nyilvános kereskedelmi középiskolájába f. é. augusztus 30-án veszik kezdetüket. Az igazgatóság.

Werner M.

nyilv. joggal felruházott leány-, tan- és nevelő-intézetében (Pécsett, Hunyady utca 14 1/2 sz.) a beiratások az 1879/80 tanévre f. é. szeptember hó 1-én kezdődnek. Levélbeli értesítések pontosan adatnak.

Van szerencsém ezennel köz tudomásra hozni, hogy a triesti „Riunione Adriatica die Sicurtá” című biztosító társaság főügynökségét Pécs város és környékére nézve átvettem és magamat mindenemmel biztosítási ügyekre vonatkozó megbízások pontos teljesítésére ajánlom. 175. (3—1) Böhm C. F. főügynök.

Irodahelyiség: Pécssett a ferenczi-templomával szemben levő 26 sz. házban.

Kreiner József Pécssett (azelőtt J. W. Trenschiener) Király (tő) utca Rabelféle 3 számú házban. Alólírott tisztelettel bátorodom köz tudomásra hozni, hogy J. W. Trenschiener legjobb hírnévben álló **DIVATÁRU KERESKEDÉSÉT** átvettem és ezt újra felszerelve, a legújabb divat cikkkekkel minden évadra, — tovább vezetni fogom. Mely alkalommal bátorodom ajánlani dús választékú legújabb **NŐI RUHA KEZELÉSEMET** a legnagyobb választékban úgy a **chambré** és **temos** kelméket, továbbá mindenféle női cikkeket, budákat, jopnikat és nagykendőket, a legjobb hírnevű gyárból került **vászon** és **asztalterítők készletemet**, valódi rumburgi zsebkendőket, vásznakat, lepedőket és szalvétákat stb. szóval minden a szakmába vágó cikkeket a **legújatyosb áron**. **Uri és női ingek** a legnagyobb választékban, úgy szinte uri és női ingyakak, mikre a t. cz. közönség becses figyelmét bátorodom felhívni. **Mintákban kívánatra, vagy levélbeli megkeresésre ingyen szolgálók.** Minek folytán még egyszer kérem a t. cz. közönséget, hogy az előbbeni czéghöz tanúsított nagyra becsült bizalmával engem is megajándékozzni sziveskedjék. Mely tisztelettel **Kreiner József azelőtt J. W. Trenschiener.**

Iskolai jelentés

Alólírott tisztelettel jelenti a n. é. szülők és gyámoknak; miszerint **leány tan- és nevelő intézetében** a beiratások szeptember hó 1. 2. 3. napján eszközöltetnek. Mint eddig, úgy ezental is legfőbb törekvésem az leendő, hogy a helyes és alapos tanmód mellett, a téren a legjobb-baknak bizonyult eszközök lelkiismeretes felhasználásával, egy — az élet minden viszonyaihoz mért magas női miveltséget előidézni képes legyek. **Schaurek Baán Karolina.** Ó posta-utca 16. szám 000. (2—2)

Petrovits Ferencz bádigos Pécssett (irgalmassok utcaja 1. sz.) ajálja magát mindenféle bádigos munka elkészítésére ugymint: réz-, bádigo-, vasfűző és vaslánczoknak gyors és olcsó ároni 163 (4—2) **megcizinezésére.**

NAGY FERENCZ laptulajdonos. **HAKSCH EMIL** KIS JÓZSEF felelős szerkesztő. Szekesszói társ.

Hirdetések.

Bérlethirdetés. Alólírott községi elüljáróság ezzel közhírré teszi, hogy a **regalejog husvágással** együtt 1879 **Szeptemb. 8-án** délután 3 órakor Kővágó Szőlőösön a község házánál árverés útján a többet igérőnek **három** egymás után következő évre ugymint 1880. évi jan. 1-től 1882. évi decz. 31-ig bérbe adatik. Feltételek előre is megtudhatók ugyanott a községi Elüljáróságnál. 171. (2—1)

257. szám 166 (2—2) **Hirdetmény.**

A vasszlói uradalom számtartósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a következő bértárgyak, nevezetesen a páprádi koresma bor, sör, pálinka mérési joggal és kerttel 461 frt. a sámodi bormérés jog, épület nélkül 80 „ a monyoroskai csarda bor, sör, pálinka mérési joggal, föld és réttel 180 „ a monyoroskai csarda földek 55 „ kikiallítás ár mellett **1880 évi Január 1-től három egymás után következő évre 1879. évi Szeptember hó 3-án reggeltől 10 órakor az uradalmi irodában nyilvános árverés útján bérbe fognak adatni.** Bérleti szándékozók a fent irt naponi megjelenésre meghivatnak. Zárt ajánlatok az összeg után számítható 10% bánatpénzzel ellátva, és a feltételek értelmében, kellő bélyeggel szerkesztve, elfogadtatnak, ha azok f. évi Szeptember hó 2-ik napjáig, délután 5-ig e hivatalnál beferjesztetnek. Utó ajánlatok, vagy a feltételektől eltérők, figyelembe nem vétetnek. Vasszlón, 1879 évi Augusztus 12-én **A kir. alap. számtartóság.**

Uden Vilmos első magyar sodrony (drót) szeg gyára és vaskereskedése. Budapest vácziboulevarde 55 sz. ajánlja egyedül s legjobb minőségű **műeszközeit** építészek számára, úgy egyedül és kizárólagos **ÖNTÖTT ÁRUIT** nagyban eredeti gyári áron, valamint **tízedeles és inga mérlegeit.** Árjegyzék ingyen. 156 (10-4)

HERMANN & PIERNIKARSKI (CLAYTON és SHUTTLEWORTH gazdasági gépek raktára) Pécssett, ferenczi-utca 4. szám. Ajánlják a raktárban levő kézi és járgányos cséplőgépeket, sorvetőgépeket, (Drills) különféle szerkezettü gabarostákat és konkoltisztítókat, (Trieur) szecsavágókat, kukoriczamorzóolókat, darálókat, répvágókat, ekéket, lókapákat, töltőgető ekéket, boronákat, amerikai lögréblék, (szénagyjtó) acél, széna és trágya vellákat, angol közsen és gabna lapátokat, borsajtókat, borszivattyukat, mézga és kender tömlőket, szőlőzőzókat, és eszközök mind a raktárban nem levő gőz cséplőgépek, széna és gabna kaszálógépek, tüz- és kerti fecskendők, gabna és liszteszások, vízmentes ponyvák, gépszijak, belga kocsi kenők, gépolaj, stb. szállítását az **eredeti gyári árak és előnyös feltételek mellett.** Elfogadnak biztosításokat az „**AZIENDA ASSICURATRICE**” triesti biztosító társaság részére **TÜZKÁROK ELLEN** épületekre, gabona és szénakazalokra, gépekre és állatokra stb. továbbá **JÉGKÁROK ELLEN** és **AZ EMBER ÉLETÉRE,** mely a csatában eslettekre is kiterjed, mindezeket a legolcsóbb díjak mellett. 133 (8—0)

Képes árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek.

Kitüntetett érdem-éremmel. **Kellemellen szájszész** és fogfájás ellen. **Schulhof Károly Róbert** manchest. ri lakos által feltalált osztrák császári és magyar királyi kizárólag szabaddal nyert **SOPIANA-SZÁJSZESZ** Hatása: 1. A Sopianá-szájszész a száji- és orrüregnek (odras avagy müfogak, dolanyzás vagy bármí más okból eredő) minden büzet nyomtalanul eltávolítja. 2. Erősíti a petyhüdt foghust és az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér színüket, megátolja a fogók képződését, védi a fogak zomanzatát és óv a fogfájás ellen. 3. A száji- és orrüreg mindennemű súlyos (skorbutikus) bantalmait gyógyítja, áditi és pirostija a foghust és edzi a nyákárttyákat. 4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog és szomszéd fog husa pár csepp, vízzel nem elegyített szájszészszel megndvesztetik. 5. Diphtheritis és más torokbajoknál igen sikeres gargarizáló szer. Megrendelések elfogadtatnak: Dr. Schulhof Adolf orvos úrnál és minden gyógyszerárban Pécssett. Weisz Ferencz úrnál Mohács, Petrász gyógyszerész úrnál Siklós, Heindhofer Róbert úrnál Zombor, Török J. gyógyszerész és Edecskúti L. uraknál Budapest, Dieballa György gyógyszer. úrnál Szekesfehérvárott. Főraktár: Dr. Schulhof Adolf úrnál Pécssett. 67. 21—0.

Pécssett egy ház a sétatér közelében szép nagy kerttel kedvező feltétel mellett **szabad kézből eladandó** bővebb tudósítást a kiadó hivatal ad. 147 (8—0)

333 1879 szám. **Hirdetmény.** A mágoesi vallás alap. uradalom tulajdonát képező bértárgyak, nevezetesen: 164. (3—3) **A mágoesi országos- és hetivásárjog, A mágoesi italmérési jog, és végre A jend-falusi italmérésijog a lityóki csárdával együtt** 1880 Január 1-től kezdődő három egymás után következő évre leendő újbéli bérbe adás iránt a **3-ik nyilvános árverés** f. é. augusztus hó 31-én reggeltől 10 órakor fog Mágocon az uradalmi tiszartartósági irodába megtartatni. Bérleti szándékozók a fenn irt helyre és időre a kikiallítás évi haszonbér után számítható 10% bánatpénzzel ellátva, megjelenni sziveskedjenek. Zárt ajánlatok az ajánlott összeg után számítható 10% bánatpénzzel ellátva, s a feltételek értelmében szerkesztve, f. évi augusztus hó 29. déli 12 óráig Pécssváradon a számtartósági hivatalban, hol a feltételek is a szokott hivatalos órában betekintheők, avagy az árverés napján, vagy is f. é. augusztus 31-én délelőtől 10 óráig Mágocon az urad. tiszartartósági irodában adandók be. Utó, vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Pécssvárad 1879 augusztus 10-én **Szeibelh László, Sey Ferencz,** ellenőr. számtartó

Van szerencsém tisztelettel arról értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy **majláthtéri papirkereskedésemet** különösen az elemi, reál és gymnasiumi ifjuság szükségleteinek megfelelőleg szereltem fel. Figyelmem oda irányult, hogy tekintélyes bel és külföldi gyárakali összeköttetések útján azon kedvező helyzetben jussak: kintün minőségű áruimat is a legolcsóbban adhatni. Így különösen ajánlhatom **olcsóság és kintün minőség tekintetében a siumel és franciaia rajz- és „natur” papírjaimat, rajztömböket, rajztáblákat** a hozzátartozó vonalzókkal, nemkülönben a legkiválóbb **schweizeri és franciaia rajzeszközöket, rajzszemet és rajzkrétát,** továbbá **festő** et s mindon egyéb **rajzszerit,** valamint **disz áruimat** s ezek közt kiválólag **alkalmijegyeimet s diszlevélpapírjaimat** a legnagyobb választékban. Ezzel egyidejűleg van szerencsém a 20 év óta fennálló **lithographiai üzletemet** hivatalok, magányosok s üzletembereknek mint legzezélszeritbet ajánlhatni, különösen **névjegyek, eljegyzési és meghívójegyek,** valamint **üzleti levelek, fakturák, számlák** avagy egyéb bármily nemű nyomtattványok elkészítésére. Midőn ezeket a t. cz. közönséget fentebbiekről tudósítani van szerencsém egyidejűleg arra kérem, részesítsen továbbra is becses pártfogásába. Gyors és pontos szolgálatról kezeskedik **Hochrein József** Pécssett, Majláthtér 3. 174. (1—1)

„THE GRESHAM” életbiztosító társaság Londonban, Magyarországi fiók: Ausztriai fiók: BUDAPEST, BECS. Fer. József tér 5. sz. Opernring 8. sz. A társaság vagyona f. res 62.319.848.— Évi bevétel biztosítások és kamatból 1878. jun. 30-án f. res 13.050.747.15 Kifizetések biztosítási és járadéki szerződéses s viszásvásárlások stb. után, a társaság fennállása óta (1848) több mint f. res 86.000.000.— A legutóbbi tizenkét hónapos üzleti idő alatt a társaságnál f. res 54.736.050.— értékig nyújtattak beajánlatok, miáltal a legutóbbi 25 év alatt benyújtott ajánlatok összértéke több mint f. res 899.457.175.— értékre megy. — Tervezetek s minden közlebbi felvilágosítások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az úgynök urak s a magyar és osztrák fiókok által adatnak. 173. (12—1)

Kőfaragói művek raktára. Tisztelettel alólírott a t. cz. közönségnek szives tudomására hozza, hogy **Pécssett, a budai külvárosi főutca 1. sz. a.** mindenemmel kőfaragói művekből **raktárt** nyitott, hol is mindenemmel bel- és külföldi **granit és márványból** készitendő mindenféle **emlékkövek és építkezési munkákra** megrendelések elfogadtatnak s **gyorsan, pontosan és jutányosan eszközöltetnek.** **Pécssett, 1879 augusztus hóban.** Tisztelettel **Id. Piacsek Károly** (ezelőtt Gianone.) 269 (3—2)

BOR- ÉS GYÜMÖLCS-SAJTÓK egészen új alakuk, kör forgás nélküliek, kevés tért igénylők, az eddigieknél kétszer nagyobb s gyors sajtoló erejűek, könnyen kezelhetők, solid és tartósak. Az árak 80 frttól kezdve. Bécsig költségmentesen és nagyság szerint. Bérmentes levélbeli tudakozásra leírás és rajzok bérmentve és ingyen. Solid úgynökök felfogadtatnak **Ph. Mayfarth & Co.** gépgyára Frank-furtban és a bécsi városi rakházban „Stadt Wien” Bécsben. 000. (0—2)

Keskeny útifű-mellczukorkák, a tüdő és mellbajok, köhögés, fajtóköhögés, rekedtség és tüdőhurut biztos gyógyszerel. A torokdőlés (tuberculosis) a legveszélyesebb betegség, amelyre a legelőnyösebb gyógyszer a keskeny útifű-mellczukorka. Ez a gyógyszer nemcsak a torokdőlést, hanem a tüdőgyulladást, a köhögést, a fajtóköhögést, a rekedtséget és a tüdőhurutot is gyógyítja. A keskeny útifű-mellczukorka a legújabb orvosi felfedezés, amely a legelőnyösebb és leghatékonyabb gyógyszer a torokdőlés ellen. A keskeny útifű-mellczukorka a legelőnyösebb és leghatékonyabb gyógyszer a torokdőlés ellen. A keskeny útifű-mellczukorka a legelőnyösebb és leghatékonyabb gyógyszer a torokdőlés ellen. **Schmidt Victor & fia,** es. k. szabadal gyárosok Bécs, Wieden, Allegasse 48. Raktár: Sipőcz István, gyógyszerész, Lill János, Spitzer Sándor és Reeb Vilmos uraknál.

Párisi világkiállítás 1878 2 arany- és egy eüst-éremmel kitüntetve. **GANZ ÉS TÁRSA,** vasöntőde és gépgyár-részvény-társulat, Budapest, II. ker. Ajánlják **körgöntetü hengerekkel ellátott hengersizékeiket** melyek néhány év óta a bel- és külföldi malmokban eddig használatban levő köveket mindinkább háttérbe szoritják, és a kisebb malmokban is, az őrles kintünb minősítése végett igen előnyösek. Ezenkívül mindennemű gép- és öntődei munkákat, körgöntvényá kerekelt, bányászati munkákat stb. ajánlják. 8—4

Keskeny útifű-mellczukorkák, a tüdő és mellbajok, köhögés, fajtóköhögés, rekedtség és tüdőhurut biztos gyógyszerel. A torokdőlés (tuberculosis) a legveszélyesebb betegség, amelyre a legelőnyösebb gyógyszer a keskeny útifű-mellczukorka. Ez a gyógyszer nemcsak a torokdőlést, hanem a tüdőgyulladást, a köhögést, a fajtóköhögést, a rekedtséget és a tüdőhurutot is gyógyítja. A keskeny útifű-mellczukorka a legújabb orvosi felfedezés, amely a legelőnyösebb és leghatékonyabb gyógyszer a torokdőlés ellen. A keskeny útifű-mellczukorka a legelőnyösebb és leghatékonyabb gyógyszer a torokdőlés ellen. A keskeny útifű-mellczukorka a legelőnyösebb és leghatékonyabb gyógyszer a torokdőlés ellen. **Schmidt Victor & fia,** es. k. szabadal gyárosok Bécs, Wieden, Allegasse 48. Raktár: Sipőcz István, gyógyszerész, Lill János, Spitzer Sándor és Reeb Vilmos uraknál.